

REGERINGEN

Utdrag

Protokoll II:3
vid regeringssammanträde

2012-03-08

S2011/986/FST (delvis)

Socialdepartementet

Godkännande av en överenskommelse om stöd till en evidensbaserad praktik för god kvalitet inom socialtjänsten

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen godkänner överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om stöd till en evidensbaserad praktik för god kvalitet inom socialtjänsten för år 2012.

Ärendet

Efter överläggningar mellan representanter för Socialdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har en överenskommelse träffats för år 2012 mellan staten och SKL om insatser till stöd för en evidensbaserad praktik för god kvalitet inom socialtjänstens i syfte att stärka socialtjänstens möjligheter och förmåga att skapa och använda relevant kunskap och informationsteknik.

Utdrag till

Sveriges Kommuner och Landsting
Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/BA
Utbildningsdepartementet/UH
Socialutskottet
Socialstyrelsen
Statskontoret
Samtliga länsstyrelser
Samtliga socialhögskolor
Famna
Vårdföretagarna
FoU Välfärd

REGERINGSKANSLIET

Socialdepartementet

**Sveriges
Kommuner
och Landsting**

Stöd till en evidensbaserad praktik för god kvalitet inom socialtjänsten

**Överenskommelse för år 2012 mellan
staten och
Sveriges Kommuner och Landsting**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	3
1. Bakgrund	4
2. Inriktning och mål för överenskommelsen	4
3. Andra överenskommelser och satsningar som ingår eller relaterar till överenskommelsen	6
4. Överenskommelse för år 2012 avseende stöd till en evidensbaserad praktik för god kvalitet inom socialtjänstens område	6
5. Återrapportering	14
6. Beslut om utbetalning av medel	14
7. Redovisning av ekonomiska medel och återbetalning	14
8. Utvärdering av överenskommelsen	14
GODKÄNNANDE AV ÖVERENSKOMMELSEN	15
Bilagor	

Sammanfattning

Staten och Sveriges Kommuner och Landsting har genom denna överenskommelse enats om att genomföra insatser till stöd för en evidensbaserad praktik inom socialtjänstens område. Insatserna syftar till att stärka socialtjänstens möjligheter och förmåga att skapa och använda relevant kunskap och informationsteknik. Avsikten är att skapa förutsättningar för att resurser ska användas för de insatser och på det sätt som de gör bäst nytta. Utgångspunkten är lagstiftningens krav på en god kvalitet i socialtjänsten, sett ur ett brukar- och medborgarperspektiv.

Staten och Sveriges Kommuner och Landsting är ense om att arbetet bör utgå från dels den plattform som antogs 2010, dels på andra befintliga överenskommelser till vilka denna överenskommelse relaterar till.

Genom överenskommelsen preciseras ansvar, tidplan, resurstilldelning och uppföljning för de insatser som ska genomföras. För genomförande av insatserna under 2012 avsätter staten totalt 135 000 000 kronor. Staten och Sveriges Kommuner och Landsting är vidare ense om att insatserna i överenskommelsen ska följas upp och återrapporteras.

1. Bakgrund

Staten och Sveriges Kommuner och Landsting tecknade 2011 en första överenskommelse om nationella insatser för att stödja en strategisk utveckling inom socialtjänstens område. Föreliggande överenskommelse avser insatser för 2012. Avsikten är att stärka socialtjänstens möjligheter och förmåga att skapa och använda relevant kunskap och informationsteknik så att resurser kan riktas till områden där de gör bäst nytta. Utgångspunkten är lagstiftningens krav på en god kvalitet i socialtjänsten sett ur ett brukar- och medborgarperspektiv.

Överenskommelsen baseras dels på den plattform för arbetet som staten och Sveriges Kommuner och Landsting antog i juni 2010, dels på befintliga överenskommelser såsom den om utvecklingsarbete inom missbruks- och beroendevården (Kunskap till Praktik) samt Program för god äldreomsorg. I det senare ingick bland annat satsningar inom ramen för regeringens strategi för tillgänglig och säker information inom vård och omsorg – Strategi för nationell eHälsa. Andra relaterande överenskommelser och satsningar nämns i bilaga 2.

I beredningen inför denna överenskommelse har bland annat en samrådsgrupp med representanter från Socialstyrelsen, brukarorganisationer, professionen, socionomutbildningen, alternativa utförare samt FoU Välfärd varit involverad.

1.2 Parter i denna överenskommelse

De överenskommande parterna är Sveriges Kommuner och Landsting och staten.

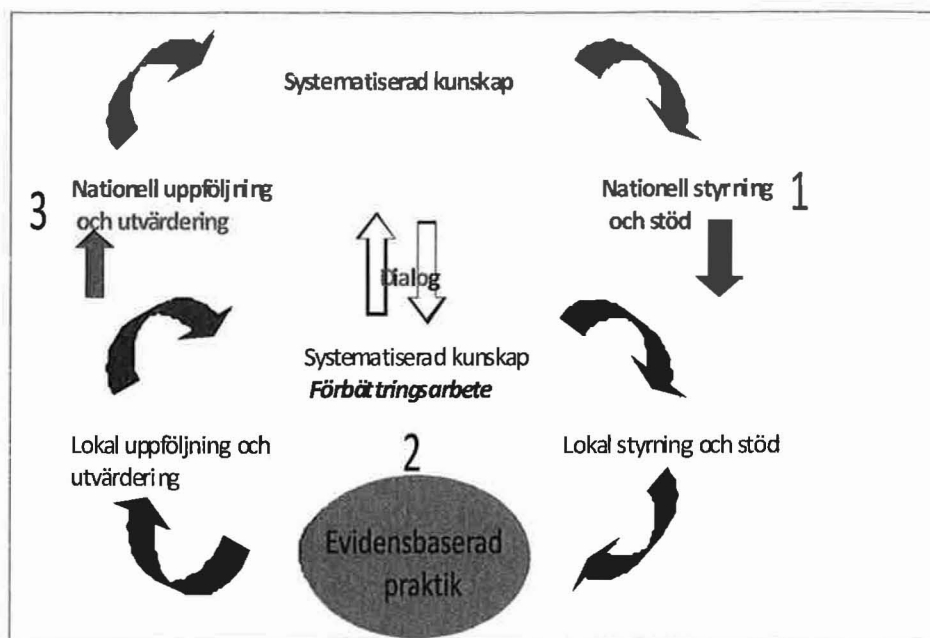
2. Inriktning och mål för överenskommelsen

2.1 Evidensbaserad praktik i socialtjänsten

Staten och Sveriges Kommuner och Landsting antog i juni 2010 en plattform för arbetet med att utveckla en evidensbaserad praktik i socialtjänsten. Plattformen anger inriktningen för överenskommelser där insatser ska utgå från långsiktiga strategier. Insatserna ska samordnas mellan Sveriges Kommuner och Landsting och staten och ske utifrån gemensamma prioriteringar på nationell respektive lokal grund.

Målet är att brukarna ska få ta del av insatser som bygger på bästa tillgängliga kunskap.

I överenskommelsen om plattformen beskrivs parternas gemensamma syn på innebörden i begreppet evidensbaserad praktik. Sammanfattningsvis är en evidensbaserad praktik ett förhållningssätt för ett ständigt och systematiskt lärande, där brukaren och de professionella utifrån bästa tillgängliga kunskap tillsammans fattar beslut om lämpliga insatser, i den mån brukaren eller hans eller hennes närstående kan och vill vara delaktiga. Ett systematiskt förbättringsarbete kan fungera som en drivmotor i en evidensbaserad verksamhet (se figur nedan).

2.2 Långsiktiga strategier och mål till 2013

Det övergripande målet med att stödja en evidensbaserad praktik är att brukarna ska få ta del av insatser som bygger på bästa tillgängliga kunskap. Det krävs ett målinriktat och uthålligt förbättringsarbete för att nå detta övergripande mål. De nationella insatserna ska präglas av långsiktighet och samordning. Insatserna ska presenteras samlat och överskådligt för huvudmän och andra intressenter i årliga överenskommelser. Utvecklingsarbetet ska ske i dialog mellan lokal, regional och nationell nivå.

För att skapa effektivitet och långsiktighet i arbetet finns det behov av att staten och huvudmännen formulerar långsiktiga mål och strategier. Avsikten är att i årliga överenskommelser konkretisera insatser för att nå dessa målsättningar. Parterna är överens om att prioritera följande strategiska mål fram till 2013:

- Det finns en långsiktigt hållbar struktur för utveckling, spridning och implementering av kunskap inom socialtjänsten och angränsande områden inom hälso- och sjukvården i alla län, samfinansierad av huvudmännen.
- Det finns ett välkänt, ändamålsenligt och efterfrågat stöd, både från regional- och från nationell nivå, till kommunerna samt alternativa utförare inom socialtjänsten.
- De regionala strukturerna fungerar som nationella kunskapscentrum i särskilt prioriterade frågor.
- Det nationella stödet i form av riktlinjer, vägledningar och kunskapsöversikter m.m. är utformat på ett sätt som gör det enkelt för huvudmän och alternativa utförare att ta emot och använda det.
- Forum för kontinuerlig dialog mellan utbildningsanordnare och avnämare har etablerats.

- Nationella insatser och stödet till huvudmännen är utformat på ett sätt som stimulerar och möjliggör brukarmedverkan inom socialtjänst och näraliggande områden inom hälso- och sjukvård.

3. Andra överenskommelser och satsningar som ingår eller relaterar till överenskommelsen (se bilaga 2)

- Nationell eHälsa 2010 – strategi för tillgänglig och säker information inom vård och omsorg
- Överenskommelse om en sammanhållen vård och omsorg för det mest sjuka äldre
- Överenskommelse om kunskap till praktik inom missbruks- och beroendevården
- Överenskommelse om stöd till utveckling av ett förstärkt barn- och föräldraperpektiv inom missbruks- och beroendevården
- Utvecklingsmedel för att kvalitetsutveckla arbetet med våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld och våldsutövare
- Uppdrag att vidareutveckla nationell informationsstruktur och fackspråk för användning inom socialtjänsten
- Uppdrag om nationellt samordningsansvar för en ändamålsenlig och strukturerad dokumentation i hälso- och sjukvården och socialtjänsten

4. Överenskommelse för år 2012 avseende stöd till en evidensbaserad praktik för god kvalitet inom socialtjänstens område

Staten och Sveriges Kommuner och Landsting är eniga om att följande insatser ska genomföras under 2012. För genomförande av insatserna under 2012 avsätter staten totalt 135 000 000 kronor. Fördelningen av medlen redovisas i bilaga 1.

4.1 Regionalt stöd till kunskapsutveckling, lokalt förbättringsarbete och samverkan

4.1.1 Utveckling av regionala stödstrukturer för kunskapsutveckling

Målet med de regionala stödstrukturerna är att långsiktigt försörja länen respektive regionen med ett praktiskt verksamhetsstöd för kontinuerlig kunskapsutveckling, liksom vara en arena för lokala och regionala politiska prioriteringar och strategier inom välfärdsområdet. Avsikten är att statliga medel utgår för att initiera ett utvecklingsarbete men att ett regionalt stöd till förbättringsarbete ska fortsätta finansieras av kommuner och landsting. År 2012 är det sista året för statliga medel avseende stöd till utveckling av regionala stödstrukturer. Utvecklingsarbetet har tagit sin utgångspunkt i äldreområdet men målsättningen är att strukturerna vid utgången av 2012 ska innefatta socialtjänstens olika verksamhetsområden. För att nå dit är det angeläget att särskilt fokus i denna etapp läggs på verksamhetsområdet stöd till personer med funktionsnedsättning, dels för att införliva verksamhetsområdet i de regionala stödstrukturerna, dels för att identifiera strategiska utvecklingsbehov. Utöver det finns även behov av att uppmärksamma de regionala stödstrukturernas relation till länsstyrelserna då även de är aktörer på läns-/regionnivå med uppdrag med bäring på socialtjänsten.

Kostnad: 29 miljoner kronor

4.1.2 Fortsatt utvecklingsarbete inom missbruks- och beroendevården – Kunskap till Praktik

Sedan 2008 har regeringen ingått årliga överenskommelser med Sveriges Kommuner och Landsting om utveckling av missbruks- och beroendevården. Utvecklingsarbetet har fått namnet Kunskap till Praktik. För att ge de åtta län som kom in sent i utvecklingsarbetet möjlighet att hitta former för en hållbar regional struktur, är parterna överens om att stödja dessa under ytterligare ett år.

I syfte att främja lokal uppföljning har Sveriges Kommuner och Landsting träffat överenskommelser med tre FoU-enheter om implementering av modeller för uppföljning i 15 län med stöd från länens regionala FoU-enheter. Utvecklings- och fältforskningsenheten i Umeå har utvecklat en metod för uppföljning av insatser inom socialtjänsten, kallad Lokal evidens (Loke). FoU Södertörn har åtagit sig att implementera den s.k. Mångbesökar-modellen, för att hitta systemfel och utforma vårdkedjor där brukarens behov står i centrum. Göteborgs kommun har utvecklat en modell för uppföljning av insatser för vuxna (UIV) inom socialtjänsten som mäter brukarnytta och tjänstenytta. Parterna är överens om att stödja implementeringen av dessa metoder under 2012 med avsikten att utvecklingsarbetet ska fortsätta med samma finansiering även under 2013.

Utöver denna fortsättning av Kunskap till Praktik har staten och SKL ingått en överenskommelse om stöd till förstärkt barn- och föräldraperspektivet i missbruksvården under perioden 2011–2014 (se bilaga 2).

Kostnad: 13,5 miljoner kronor

4.1.3 Utvecklingsledare inom äldreområdet

Under 2010 inleddes ett treårigt utvecklingsarbete som syftar till att stödja kommuner, landsting samt alternativa utförare i att utveckla ett gemensamt, långsiktigt och systematiskt förbättringsarbete med fokus på de mest sjuka äldre. Arbetet med detta ska samordnas med arbetet att stärka de regionala stödstrukturerna (4.1.1). Utvecklingsledarna ska vara ett regionalt kunskaps- och förbättringsstöd och arbetar bland annat för att öka registreringen i kvalitetsregistren Senior Alert och Svenska Palliativregistret. Även Famna och Vårdföretagarna får medel till utvecklingsledare som stöd för förbättrings- och kvalitetsarbete bland sina medlemmar. Denna satsning ingår från och med 2012 i överenskommelsen om en sammanhållen vård och omsorg om mest sjuka äldre.

4.1.4 Utvecklingsledare inom den sociala barn- och ungdomsvården

Det regionala utvecklingsarbetet inom den sociala barn- och ungdomsvården, som påbörjades 2011, ska samordnas med de regionala stödstrukturerna (4.1.1). Arbetet ska bygga på bästa tillgängliga kunskap om förbättringsmetodik och implementeringsforskning. Nationellt kunskapsstöd och vägledningar för att förbättra säkerheten och tryggheten för barn och unga i familjehem och HVB (4.2.1) tas fram av Socialstyrelsen.

Ett prioriterat område är att ge stöd till systematisk och kontinuerlig uppföljning inom detta område. Målet är att under 2012, med länsvisa kartläggningar som grund, identifiera utvecklingsområden för systematisk uppföljning samt stödja lokala utvecklingsarbeten

som samordnas och länkas in i pågående nationella utvecklingsarbeten bland annat inom ramen för eHälsa och Socialstyrelsens arbete med BBIC.

Kostnad: 22 miljoner kronor

4.1.5 Samordnare/utvecklingsledare kring eHälsa

Målet med Nationell eHälsa är att skapa konkret nytta för invånare, personal och beslutsfattare. 2009 inleddes ett treårigt arbete som syftar till att förverkliga detta mål genom att utveckla implementering av IT-stöd för samtliga kommuner samt mellan kommuner och landsting och enskilda utförare. Ett prioriterat område är den regionala organisationen i form av regionala samordnare/utvecklingsledare som driver utvecklingen för att öka implementering i verksamheterna och bidrar till erfarenhetsutbyte. Det är regeringens avsikt att fortsatt stödja den regionala organisationen fram t.o.m. 2012. Därefter bör utvecklingsarbetet fortsätta med finansiering från huvudmännen. I möjligaste mån ska mindre kommuner gå samman och dra nytta av redan införd implementering. Parterna är överens om att kommuner som ska ta del av de statliga utvecklingsmedlen ska konkretisera uppdraget för de regionala samordnarna/utvecklingsledarna för arbetet inom ramen för stödet, utarbeta en handlingsplan för implementering i den egna verksamheten, samt sätta tidsatta och konkreta mål för när implementeringen ska vara uppfylld. Detta ska redovisas till regeringen och SKL. För att nå bästa möjliga resultat förstärks stödet för utvecklingsarbetet under 2012.

Kostnad: 20 miljoner kronor

4.2 Nationellt stöd

4.2.1 Kunskapsstöd till arbetet med barn och unga i heldygnsvård

Socialstyrelsen har i särskild ordning fått i uppdrag att ta fram ett program för säkerhet och trygghet för placerade barn och unga. I uppdraget ingår det att ta fram vägledning inom området för att bidra till en evidensbaserad praktik och en rättssäker handläggning. Ett material till kommunerna för grundutbildning av familjehem ska tas fram. Behovet av lokal och systematisk uppföljning ska särskilt uppmärksammas. Arbetet ska ske i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting samt i dialog med verksamma i barn- och ungdomsvården och Barnombudsmannen. Uppdraget ska redovisas till Socialdepartementet senast den 30 juni 2012. För kommunikation och utbildningsinsatser kommer Socialstyrelsen att erhålla medel under 2012, beslut om ett sådant uppdrag till Socialstyrelsen sker i särskild ordning.

Kostnad: 2 miljoner kronor

4.2.2 Praktikens exempel

Socialstyrelsen har i särskild ordning fått i uppdrag att utveckla, testa och redovisa ett stöd för uppföljning på lokal nivå av insatser inom socialtjänsten. Stödet ska syfta till att underlätta en systematisk dokumentation och stimulera till före- och eftermätningar för att bygga upp den erfarenhetsbaserade kunskapen lokalt. Stödet bör vara webbaserat, och kan bestå av mallar och metoder för lokal uppföljning. Det ska kunna fungera som ett praktiskt användbart verktyg, både av de regionala utvecklingsledarna inom socialtjänsten och av personal på lokalnivå. Stödet ska utformas i samråd med det arbete som sker inom

ramen för överenskommelsen om evidensbaserad praktik. Socialstyrelsen ska senast den 30 april 2012 redovisa för Socialdepartementet hur verktyget har fungerat och lämna förslag på hur det kan spridas och förvaltas.

Kostnad: 0,25 miljoner kronor

4.2.3 Utveckla nationellt genomförandestöd

Socialstyrelsen har i särskild ordning fått i uppdrag att utveckla ett nationellt stöd för att implementera en evidensbaserad praktik och för att genomföra förbättringsarbeten i socialtjänsten. Uppdraget innebär både att utveckla nytt och samla befintligt stöd, i form av praktiska och vägledande exempel på hur man kan arbeta med detta. Stödet bör enligt uppdraget vara webbaserat och kopplat till den nationella kunskapsportalen inom äldre- och psykiatriområdet som utvecklas av Socialstyrelsen. Stödet ska utvecklas i samarbete med praktiker, implementeringsforskare och i samråd med det arbete som sker inom ramen för överenskommelsen om evidensbaserad praktik. Stödet ska redovisas för Socialdepartementet och publiceras senast den 31 oktober 2012.

Kostnad: 2,5 miljoner kronor

4.2.4 Analysverktyg för verksamhetsutveckling

Inom ramen för Öppna jämförelser inom socialtjänsten pågår arbeten med att ta fram och sprida verktyg för analys av data. Att det finns kompetens och metoder för att bryta ner nationella data till regional/lokal nivå är centralt för att huvudmännen och enskilda utförare ska kunna vidareutveckla sitt systematiska förbättringsarbete. Under 2012 är målet att ta fram en struktur för analys som beskriver arbetet med att mäta, analysera och agera på resultat. Vidare följs arbetet med pågående regionala försöksprojekt upp och nya län inbjuds att delta. En analyshandbok kommer även att sammanställas för att stödja huvudmännen i att använda resultat från KPB, kostnad per brukare.

Kostnad: 5,45 miljoner kronor

4.2.5 Nationell teknisk infrastruktur och informationsstruktur inom Strategin för Nationell eHälsa

Inom ramen för överenskommelsen, ska SKL säkerställa kommunernas medverkan i det nationella arbetet med utvecklingen av den tillämpad informationsstrukturen inom äldreomsorgen och eventuellt inom ytterligare områden. En nationell samordnare tillsätts inom SKL, som i sin tur utser kontaktpersoner från varje län som är behjälplig i implementeringsarbetet genom att skapa resurser i kommunerna som kan informera och utbilda vård och omsorgspersonalen kring den gemensamma informationsstrukturen och det nationella fackspråket.

Finansiering: 3 miljoner kronor

Under 2012 avsätts även medel i syfte att främja säkert behörighetshantering, säkert informationsutbyte mellan kommuner, landsting, utförare och brukare samt för säker registrering i nationellt kvalitetsregister. Parterna är överens om att SKL ska stödja kommunerna i införandet av tjänster för roll och behörighets identifiering i form av tjänstekort och katalogtjänst för roll och behörighet.

Finansiering: 2 miljoner kronor

4.2.6 Pilot kring samordnat införande av NPÖ i kommun och landsting

Den Nationella Patientöversikten (NPÖ) möjliggör en ändamålsenlig och säker informationshantering inom och mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst, genom att landsting och kommuner använder en gemensam plattform. Parterna är överens om att det krävs lokal och regional utveckling och samordning för att landsting och kommuner ska kunna utbyta information inom ramen för NPÖ, såväl mellan enheter inom sina respektive organisationer som mellan enheter i hälso- och sjukvård respektive socialtjänst. Under 2012 ska därför försök genomföras i två till tre områden i landet, med syftet att pröva ett sådant informationsutbyte inom ramen för NPÖ.

Parterna är också överens om att det är angeläget att forskning knyts till arbetet i de utvalda försöksområdena, i syfte att peka på den konkreta nyttan av försöken och att underlätta införandet av NPÖ i resterande landsting och kommuner.

Under 2012 avsätts även medel för att inom ett kommunalt hemtjänstområde pröva säker behörighetsstyrd åtkomst till journalanteckningar vid mobil användning.

Insatserna preciseras i särskild ordning.

Kostnad: 10 miljoner kronor

4.2.7 Nationell webbaserad kunskapsportal

Socialstyrelsen har i särskild ordning fått i uppdrag att utveckla och lansera en nationell kunskapsportal inom äldre- och psykiatriområdet. Portalen ska samla och kvalitetsgranska och i viss mån pedagogiskt anpassa den nationellt framtagna kunskapen. Kunskapsportalen – Kunskapsguiden.se vänder sig till alla som arbetar med äldre och personer med psykisk ohälsa. Under 2012 ska bland annat teknik, innehåll och kvalitet utvecklas. Fler e-lärandemoduler ska produceras inom portalen. Beslut om fortsatt finansiering till Socialstyrelsen för portalen sker i särskild ordning.

Kostnad: 3 miljoner kronor

4.2.8 Samordnat arbete för systematisk uppföljning

Systematisk uppföljning av verksamheter är en viktig del i lokalt kvalitetsarbete och utgör oberoende driftsform en förutsättning för en evidensbaserad praktik. Till grund för den systematiska uppföljningen behövs enhetlig och strukturerad dokumentation samt kontinuerlig uppföljning bland annat på individnivå. Syftet med systematisk uppföljning är att kvalitetssäkra verksamheten och skapa underlag för förbättringsarbete.

Inom föreliggande överenskommelse finns utvecklingsarbeten som på olika sätt rör systematisk uppföljning. Dessa behöver samordnas för att ge bästa effekt. Det gäller framför allt lokala utvecklingsarbeten inom missbruks- och beroendområdet (Kunskap till Praktik) och inom barn- och unga området samt utvecklingsarbeten inom eHälsa såsom nationellt fackspråk och tillämpad informationsstruktur inom äldreområdet och personer med funktionsnedsättning. Även andra strategiska arbeten på nationell nivå är relevanta att knyta an till såsom uppdragen till Socialstyrelsen om ändamålsenlig och systematisk dokumentation, metoder för bedömning och uppföljning, samt Öppna Jämförelser, Kvalitetsregister och arbete med vissa juridiska frågeställningar.

Medel avsätts under 2012 för att samordna relevanta utvecklingsarbeten om systematisk uppföljning kopplat till utveckling av en evidensbaserad praktik. Syftet är att, ta tillvara lokal utvecklingskraft och lokalt kunnande samt skapa förutsättningar för att lokalt och nationellt arbete förstärker varandra. Medel avsätts dels till övergripande samordning på Socialstyrelsen dels till samordning och operativt stöd för lokalt utvecklingsarbete på Sveriges Kommuner och Landsting. En genomförandeplan för arbetet, med bl. a. mål och former för arbetet samt hur arbetet ska följas upp utarbetas av Sveriges Kommuner och Landsting tillsammans med Socialstyrelsen. Uppdrag i de delar som rör Socialstyrelsen kommer därefter ske i särskild ordning.

Kostnad: 3,5 miljoner kronor

4.2.9 Utredning om förutsättningar för regionala stödstrukturer att fungera som nationella kunskapscentra

En målsättning för 2013 är att vissa av de stärkta regionala stödstrukturerna ska fungera som nationellt kunskapscentrum för särskilt prioriterade frågor. Under 2012 är målet att utreda behov, förutsättningar och eventuella möjliga former för detta. För redan etablerade kompetenscentra bör det från utredningen belysas hur en samverkan med de regionala stödstrukturerna kan utvecklas. En analys ska också göras av vilka prioriterade kunskapsområden som nationella kunskapscentrum kan arbeta med för att stödja en evidensbaserad praktik. Arbetet leds av den nationella samordningsgruppen för kunskapsstyrning inom socialtjänsten där SKL, Socialstyrelsen samt företrädare för huvudmännen med flera ingår.

Kostnad: 0,5 miljoner kronor

4.2.10 Databaser och e-tidskrifter

EiRA är ett landstingsgemensamt samarbete som syftar till att förse hälso- och sjukvårdens personal med vetenskaplig information. Via EiRA får vårdens personal tillgång till e-tidskrifter, e-böcker och databaser. Inom ramen för EiRA-arbetet har ett projekt pågått under 2011 för att skapa ett kunskapsstöd även för socialtjänsten. Stödet erbjuds nu samtliga kommuner och ger socialtjänsten möjlighet att, på samma sätt som landstingens personal haft under 10 år, enkelt kunna få ta del av internationellt publicerad erfarenhet/kunskap/vetenskap. F.n. är 10 procent av kommunerna anslutna. För att stärka upp arbetet utgår medel för år 2012. Målet är att under året sprida kunskap om tjänsten samt att öka anslutningen till minst 15 procent av kommunerna. En kontinuerlig utvärdering av utvecklingsarbetet kommer att ske. På sikt är målsättningen att tjänsten finansieras av deltagande kommuner.

Kostnad: 0,3 miljoner kronor

4.2.11 Nationell projektledning, samordning och kommunikation

På Sveriges Kommuner och Landsting finns en lednings- och samordningsfunktion för de olika utvecklingsarbeten som pågår inom ramen för denna överenskommelse. Ansvariga för aktuella delområden har kontinuerlig kontakt med huvudmännen och stödjer de processer som pågår. Lednings- och samordningsfunktionen utarbetar bland annat genomförandeplaner och följer upp regionalt satta mål som samlat redovisas till parterna. Under

2012 kommer extra insatser att göras för att kommunicera innehållet i överenskommelsen nationellt.

Under 2011 bildades en nationell samordningsgrupp för kunskapsstyrning inom socialtjänsten, NSK-s. Beslut om fortsatta arbetsformer, syfte och mål kommer att tas under hösten 2012.

Kostnad: 7 miljoner kronor

4.3 Utbildning och fortbildning

4.3.1 Leda för resultat

Leda för Resultat är en satsning på ökad kvalitet, transparens och kunskapsutveckling för att klara välfärdsuppdraget inom socialtjänsten. Att leda utveckling kräver ett helhetsgrepp som innefattar både den politiska och den tjänstemannamässiga ledningen i kommunen. Det är ett åtagande som kräver engagemang och en planerad strategi för förbättring. För att lyckas med detta behöver ledningen stöd. Leda för resultat är ett, utifrån dessa behov framtaget, utbildningsprogram som innefattar både ledningsgrupper och stödfunktioner. Under 2012 fortsätter satsningen för att fullfölja målsättningen att hälften av alla kommuner och förvaltningsledningsgrupper ska ha erbjudits möjlighet att gå utbildningen.

Kostnad: 5 miljoner kronor

4.3.2 Regionala konferenser

Regionala konferenser riktade främst till förtroendevalda och chefstjänstemän inom kommuner och landsting, genomförs under 2011 och 2012.

Under 2011 genomfördes fyra konferenser som omfattade sex län. Under 2012 ska konferenser genomföras för att täcka övriga län. Konferenserna går under rubriken "Tillsammans bygger vi framtidens socialtjänst" och syftet är att skapa tillfälle till dialog och ge en sammanhållen bild av utvecklingsarbeten på lokal, regional och nationell nivå. Socialdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting är ansvariga för konferenserna som genomförs tillsammans med Socialstyrelsen och företrädare för länen respektive regionen.

4.4 Brukarmedverkan

4.4.1 Kartläggning över forskning och erfarenheter av brukarmedverkan

Socialstyrelsen har i särskild ordning fått i uppdrag att genomföra kartläggningar av brukarmedverkan i socialtjänsten och angränsande områden inom hälso- och sjukvården. Vidare ska Socialstyrelsen definiera aktiviteter för att stärka brukares medverkan och delaktighet. Syftet är att få ett kunskapsunderlag samt kunskapsbaserade förslag på aktiviteter. Detta ska om möjligt vara praktiskt användbart på både nationell, regional och lokal nivå. De föreslagna aktiviteterna ska syfta till att öka brukarmedverkan på ett sätt som gagnar kvalitetsutveckling ur individens perspektiv och ökar måluppfyllelsen och effektiviteten ur ett bredare perspektiv, utifrån intentionerna i socialtjänstlagen. Arbetet sker i

samråd med Sveriges Kommuner och Landsting. Uppdraget ska redovisas till Socialdepartementet senast den 16 januari 2012.

4.4.2 Brukarmedverkan steg II

Fortsatta satsningar för att stärka brukarmedverkan inom socialtjänsten sker 2012. Satsningarna ska utgå ifrån kunskapen som kartläggningen (4.4.1) ger. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram vägledning om brukarinflytande för personal inom socialtjänsten och angränsande områden inom hälso- och sjukvården. Diskussioner kommer att föras med den nationella samrådsgruppen för överenskommelsen samt med brukarorganisationer om den fortsatta verksamheten på området 2012.

Kostnad: 3 miljoner kronor

4.4.3 Ideella organisationers roll för en evidensbaserad praktik

Ideella organisationers medskapande i välfärden är betydande och ett komplement till den offentliga vården och omsorgen. Det finns ett intresse från parterna att samverka med ideella organisationer för att hitta långsiktigt framgångsrika former på lokal och regional nivå. Inom ramen för en evidensbaserad praktik finns behov av att utveckla kunskapen och lärandet om hur ideella organisationer genom frivilliga insatser kan bidra till en ökad kvalitet i socialtjänsten. Sveriges Kommuner och Landsting samarbetar med Forum för frivilligt socialt arbete i dessa frågor. Medel utbetalas till Sveriges Kommuner och Landsting efter inkommen projektplan.

Kostnad: 2,5 miljoner kronor

4.5 Forskning

4.5.1 Evidensbaserat socialt arbete i utbildning och forskning

En viktig förutsättning för utvecklingen av en evidensbaserad praktik är att personal som arbetar inom socialtjänsten via sin utbildning ges förutsättningar att arbeta evidensbaserat. I syfte att gynna en utveckling där det sociala arbetets praktik får en förbättrad vetenskaplig säkring avsätts medel för aktiviteter som planeras tillsammans med nationella samrådsgruppen.

Kostnad: 0,5 mkr.

5. Återrapportering

Staten och Sveriges kommuner och Landsting är ense om att insatserna i överenskommelsen ska följas upp och återrapporteras. För varje insats kommer Sveriges Kommuner och Landsting för relevanta delar skriftligt redovisa vilka aktiviteter som genomförts, hur arbetet utvecklats utifrån uppsatta mål och om uppsatta mål med insatsen inte uppnåtts redovisa orsakerna därtill. Avstämning sker löpande i dialog mellan parterna. Återrapportering ska ske senast den 31 oktober 2012 och slutlig avrapportering 1 mars 2013.

6. Beslut om utbetalning av medel

Regeringen kommer att fatta beslut om utbetalning av medel för satsningar i överenskommelsen för 2012, i enlighet med överenskommelsen. Som underlag för utbetalning ska Sveriges Kommuner och Landsting inkomma med en plan för genomförandet av de för Sveriges Kommuner och Landsting relevanta delar av överenskommelsen. Under förutsättning att riksdagen anvisar medel för ändamålet är regeringens avsikt att avsätta medel för 2013 och 2014 för de verksamheter som även kommer pågå under 2013 samt 2014 och som parterna kommit överens om i denna överenskommelse.

7. Redovisning av ekonomiska medel och återbetalning

Redovisning av hur medlen har använts ska ske dels i samband med återrapporteringen den 31 oktober 2012, dels när insatserna i överenskommelsen slutförts och göras i formuläret Bidrag – slutrapportering, bilaga 3. Samtliga medel som utbetalas i denna överenskommelse är beräknade för och avser finansiering av verksamhet under 2012. Eventuellt återstående medel ska återbetalas till Kammarkollegiet (bankgiro 5052-5781) enligt följande. Medel som i 2012 års överenskommelse utbetalats för genomförande av insatserna - utvecklingsledare inom den sociala barn- och ungdomsvården ska återbetalas senast den 30 juni 2014. I denna del avviker överenskommelsen mot den grundläggande principen att återstående medel bör återbetalas i nära anslutning till avslutat verksamhetsår. Övriga insatser som det utbetalas medel till inom ramen för denna överenskommelse ska återbetala senast den 30 juni 2013. Ovan nämnda återbetalningsdatum är undantag från övriga överenskommelser som rör 2012 års medel som slutits mellan staten och Sveriges kommuner och landsting. I dessa överenskommelser är sista återbetalningsdag satt till den 1 april 2013 vilket ligger i nära anslutning till avslutat verksamhetsår. Anledningen till att återbetalningen är senare i denna överenskommelse är för att undvika olika återbetalningstillfällen under samma år eftersom flertal återbetalningar från förra årets överenskommelse är satt till den 30 juni 2013.

8. Utvärdering av överenskommelsen

Statskontoret har fått i uppdrag att följa upp och utvärdera dels formerna för överenskommelsen som beskrivs i den plattform staten och Sveriges Kommuner och Landsting antog i juni 2010 dels i vilken utsträckning överenskommelsen bidrar till att förbättra förutsättningarna för socialtjänsten att arbeta evidensbaserat och att använda informationsteknik. Statskontoret ska mellan åren 2011 och 2013 årligen lämna en delrapport senast den 1 november. En slutrapport ska lämnas senast den 1 september 2014.

GODKÄNNANDE AV ÖVERENSKOMMELSEN

Överenskommelsen blir giltig när den godkänns av regeringen och Sveriges Kommuner och Landstings styrelse samt under förutsättning att riksdagen ställer erforderliga medel till förfogande.

Stockholm den 7 mars 2012

För staten genom Socialdepartementet

Ragnwi Marcelind
statssekreterare

För Sveriges Kommuner och Landsting

Håkan Sörman
verkställande direktör

Fördelning av medel för år 2012

Regionalt stöd till kunskapsutveckling, lokalt förbättringsarbete och samverkan.....	84,5 mkr
Nationellt stöd.....	39,5 mkr
Utbildning och fortbildning.....	5,5 mkr
Brukarmedverkan och ideella organisationer.....	5,0 mkr
Forskning.....	0,5 mkr
SUMMA	135 000 000 kronor

Andra överenskommelser och satsningar som ingår eller relaterar till överenskommelsen

Nationell eHälsa 2010 – strategi för tillgänglig och säker information inom vård och omsorg

Nationell eHälsa - strategin för tillgänglig och säker information inom vård och omsorg syftar till att åstadkomma säkrare insatser av högre kvalitet och konkret nytta för individer, personal och beslutsfattare. Visionen för strategin är att rätt aktör inom hälso- och sjukvården samt socialtjänsten har tillgång till rätt information vid rätt tillfälle. I strategin ingår sex insatsområden som skapar struktur för hur det gemensamma arbetet ska bedrivas. Varje organisation svarar för att utarbeta en handlingsplan för hur strategin ska tillämpas och införas i den egna verksamheten, samt sätta konkreta och tidssatta mål för när målen ska vara uppfyllda. Insatsområdena är:

- I. etjänster för tillgänglighet och medbestämmande,
- II. användbar och tillgänglig information,
- III. kunskapsstyrning, innovation och lärande,
- IV. teknisk infrastruktur,
- V. informationsstruktur, terminologi och standarder, samt lagar och regelverk.

Överenskommelse om en sammanhållen vård och omsorg om mest sjuka äldre

Staten och Sveriges Kommuner och Landsting har för 2012 har kommit överens om statliga stimulansbidrag som syftar till att underlätta en sammanhållen vård och omsorg om de mest sjuka äldre. Satsningen syftar till att genom ekonomiska incitament och med de mest sjuka äldres behov i centrum, uppmuntra, stärka och intensifiera samverkan mellan kommuner och landsting. Den tidigare överenskommelsen om prestationsbaserat statsbidrag för insatser till äldre ingår från och med 2012 i den nya mer omfattande överenskommelsen. Totalt omfattar överenskommelsen om en sammanhållen vård och omsorg om de mest sjuka äldre 1 271 000 000 kronor. Huvuddelen av överenskommelsen avser ett resultatbaserat stöd till kommuner och landsting för att undvika onödig slutenvård och stödja en bättre och säkrare läkemedelsanvändning hos äldre samt att främja kvalitetsarbete genom en ökad registrering och riskbedömning i kvalitetsregister på området.

Överenskommelse om kunskap till praktik inom missbruk- och beroendevård

Sedan 2008 har staten och Sveriges Kommuner och Landsting ingått årliga överenskommelser om stöd till utveckling av en mer evidensbaserad missbruks- och beroendevård och uppbyggnad av en långsiktig struktur för kunskapsförsörjning inom både socialtjänst och hälso- och sjukvård. I alla län finns regionala utvecklingsledare med direktkontakt med personer som arbetar i vården. Utvecklingsarbetet har fått namnet Kunskap till Praktik och ingår sedan 2011 i denna bredare överenskommelse om stöd till en evidensbaserad praktik.

Överenskommelse om stöd till utveckling av ett förstärkt barn- och föräldraperspektiv i missbruk- och beroendevården

I augusti 2011 ingick staten och Sveriges Kommuner och Landsting en överenskommelse om ett utökat stöd till Kunskap till Praktik i syfte att utveckla ett förstärkt barn- och föräldraperspektiv i missbruks- och beroendevården (Bilaga till protokoll vid regeringssammanträde 2011-08-25 nr II:2). Det övergripande målet är att barn i dessa familjer ska erbjudas ett ändamålsenligt stöd. Delmål för utvecklingsarbetet är bl.a. att öka kunskapen på länsnivå om hur många barn som berörs, att stöd i föräldrarollen ska vara en integrerad del inom missbruks- och beroendevården och att landstingets missbruks- och beroendevård beaktar barns behov av information, råd och stöd i enlighet med lagstiftningen. För utvecklingsarbetet avsätter regeringen 12 miljoner kronor årligen under 2011-2014. Överenskommelsen med Sveriges Kommuner och Landsting utgör en del av regeringens långsiktiga satsning för att stödja barn i familjer med missbruk, psykisk sjukdom, psykisk funktionsnedsättning eller där våld förekommer. Socialstyrelsen har i uppdrag att i samråd med Statens folkhälsoinstitut och Sveriges Kommuner och Landsting, leda, samordna och stimulera till ett nationellt utvecklingsarbete.

Utvecklingsmedel för att kvalitetsutveckla arbetet med våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld och våldsutövare

Regeringen har givit Socialstyrelsen i uppdrag att fördela utvecklingsmedel till kommunerna samt att skapa ett nationellt och regionalt kunskaps- och metodstöd för att kvalitetsutveckla arbetet med våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld och våldsutövare. En del av medlen ska avsättas för att stödja ideella föreningar på området. För att fördelningen av medlen ska bli ändamålsenlig och bidra till ett långsiktigt metodutvecklingsarbete på området ska en nationell och regional stödstruktur kopplas till medelfördelningen. Socialstyrelsen ska ansvara för nationellt kompetensstöd och länsstyrelserna för regionalt kompetensstöd till kommunerna och de ideella föreningarna. Det är viktigt att arbetet ligger i linje med det nationella utvecklingsarbetet för evidensbaserad praktik i socialtjänsten som pågår i de regionala stödstrukturerna inom ramen för de nationella överenskommelserna mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting. Socialstyrelsens och länsstyrelsernas arbete för att kvalitetsutveckla arbetet med våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld och våldsutövare kan ingå som ett stöd i de regionala stödstrukturerna och utbyte av erfarenheter bör sker kontinuerligt.

Uppdrag att vidareutveckla nationell informationsstruktur och fackspråk för användning inom socialtjänsten

Regeringen har givit Socialstyrelsen i uppdrag att vidareutveckla informationsstrukturen och fackspråket för socialtjänsten. Socialstyrelsen tar fram en nationell modell för att beskriva kärnprocesserna inom hela socialtjänsten (dvs. vilken information som ska dokumenteras när i en process inom socialtjänsten - från behovsprövning, beslut, planering, genomförande och uppföljning). I uppdraget ingår också att ta fram en plan för arbetet för att utveckla fackspråket - enhetliga termer och begrepp - inom hela socialtjänsten.

Uppdrag om nationellt samordningsansvar för en ändamålsenlig och strukturerad dokumentation i hälso- och sjukvården och socialtjänsten

Regeringen har givit Socialstyrelsen i uppdrag att ta ett nationellt samordningsansvar för en ändamålsenlig och strukturerad dokumentation i svensk hälso- och sjukvård och socialtjänst samt att underlätta för vårdgivare och utförare inom socialtjänsten att införa och använda en nationell informations-struktur och ett nationellt fackspråk. I uppdraget ingår att Socialstyrelsen ska 1) förbereda för att etablera och driftsätta en organisation för en nationell informationsstruktur och ett nationellt fackspråk inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten samt utarbeta ett arbetssätt för den nationella samordning som följer av detta uppdrag, och 2) genomföra en förstudie för att utreda och lämna konkreta förslag på hur ett antal frågor där det idag råder oklarheter bör hanteras. Socialstyrelsen ska med stöd av en extern aktör även beräkna vad den nya samlade organisationen kostar över tid samt lämna förslag på hur det fortsatta samordnings- och förvaltningsuppdraget närmare ska definieras och avgränsas. Den externa aktören ska i sin beräkning av kostnaderna ange vad som är driftskostnader och vad som är investeringar samt redogöra för hur kostnadsberäkningarna har gjorts.

